

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-uteza 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szövege**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészes 4 frt és egy nyolczadrészes oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Meghívó. Besztercebányai-egyházmegyei róm. k. tanítói egyesület breznóbányai köre 1898. évi augusztus hó 3-án délelőtt 9 órakor Vácokon a helybeli r. k. népiskola helyiségében rendes őszi közgyűlést tartandja, a melyre az egyesület t. tagjai és a tanúgy barátai szives tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Az elnöki megnyitó. 2. A múlt tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése. 3. A beérkezett fontosabb iratok fölolvastása. 4. A helybeli kartárs úr által tartandó gyakorlati tanítás vagy értekezés fölolvastása. 5. A pályamunkák beszédése. 6. Szabadon választott értekezések. 7. A jövő közgyűlés helye- és idejének meghatározása. 8. Indítványok. 9. A tisztviselők választása. 10. Tagsági díjak befizetése. Kis-Garamon, 1898 ik év július hó 15-én. *Sediba István*, körelnök, *Kribesz József*, egyleti jegyző.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A katolikus népoktatási intézetek tankönyv-jegyzéke.

Kath. népoktatási intézeteink mai számunkkal kapják azt a hivatalos jegyzéket, melynek czime: *A magyarországi róm. kath. népoktatási tanintézetek számára jóváhagyott tankönyvek és taneszközök jegyzéke az 1898—99-ik tanévre*. Közrebocsátja pedig ezt a nagym. püspöki kar által kinevezett bizottság jóváhagyásával a *Szent-István-Társulat ügynöksége* Budapesten, VIII., Szentkirályi-uteza 28.

Ezzel kezünkben van az a könyvecske, a melyben megtaláljuk azon könyvek tömegét, a melyek között válogathatunk, hogy melyik is legyen hát a mi segítő társunk az iskolai nevelő-tanításban. Igen, e könyvecske megszabja azt a határt, a meddig az iskolai hatóságok, iskolaszékek és tanítók szabadsága terjedhet a használatba veendő tankönyvek kijelölésénél. Ebben benfoglaltatnak azon könyvek, a melyek között tetszésünk szerint választhatunk, de egyuttal ez a könyvecske tájékoztat aziránt is, hogy mely könyvet nem lehet és nem szabad a kath. népoktatási intézetekben a nö-

vendékek kezébe adni, mert a mely könyv nincs e jegyzékben, az ez idő szerint tiltott könyv, az nem áll szolgálatában a kath. nevelés és oktatás érdekeinek, az ily könyv, tankönyvvül kath. tanintézetbe be nem vezethető.

Kedves Kartársak! A nagym. püspöki kar nevében működő tankönyvbíráló bizottság, a kath. egyházi és világi tanferfiak ezen tekintélyes testülete gyakorolja azt a fontos kötelességet, hogy a tankönyvirodalom termékeit lelkiismeretes és szigorú bírálat tárgyává teszi úgy methodikai, mint különösen a vallás-erkölcsi és hazafias nevelés érdekeinek szempontjából is, tehát csakis oly könyv juthatott a mai számunkkal megküldött jegyzékbe, melynek tankönyv-értékét a bizottság tekintélye adja meg. Szolgáljon ez megnyugtatósnak.

Ennek hangsúlyozásával nem czélunk egyebet elérni, csak azt, hogy respektálják tisztelt olvasóink a tankönyvek megállapításánál e jegyzék szabta korlátot. Hisz, a nagym. püspöki kar magas óhaja és kivánsága az, hogy kath. népoktatási intézeteinkben csakis az ezen jegyzékben felsorolt és a kath. iskolák használatára elfogadott és engedélyezett tankönyvek használtassanak tanintézeteinkben.

A jó tankönyv megbecsülhetlen kincs az iskolára nézve. A mai iskolai viszonyok között a legkitünőbb tanító sem nélkülözheti azt, mint egyik eszközét a tanításnak. A tanító módszere, melyben a tanítást intézi, a kézi könyvben nyert kiegészítést. Azonban az igazi tanító tanítása mindenkor a nevelést is kell hogy szolgálja; a Krisztus szellemében működő tanító nemcsak tanít, hanem nevel is egyszerűs mind. Ő tehát oly eszközt óhajt nyerni munkájához a kézikönyvben, melynek tartalma az igaz keresztény szellemű tanítás és nevelés feladatait szolgálja.

A tankönyvbíráló-bizottság bő választékot nyújt ehhez: elégedjünk meg azzal, s ne induljunk hangzatos nevek és ígéretek után, ne

terjeszkedjünk túl azon a korláton, melyet a jegyzék fölállított, mert félő, hogy a könnyelműen megválasztott könyvvel ellenséges szellemet viszünk be az iskola szent falai közé, félő, hogy a nevelésben nem czélunkat szolgáló eszközt, hanem törekvésünkkel szemben ellenséget fogadtunk magunk mellé.

Lehet, hogy a jegyzékben foglalt könyvek között is vannak gyarlóbb, tehát kifogásolható könyvek. A beérkezett bírálatok alapján megengedhető, hogy a tankönyvbíráló-bizottság is tévedhetett, azért legajánlatosabb a Szent István-Társulat kiadványait első sorban használatba venni. E könyvek szigorú és sokoldalú bírálaton esnek át, mielőtt a nyilvánosságra jutnak, még mielőtt a közhasználat piacára adatnának és legtöbbször: a kath. tanferfiak legkiválóbb alakjai írják azokat.

Azért mi, különösen is felhívjuk az iskolai hatóságok becses figyelmét a Szent-István-Társulat által kiadott tankönyvekre, melyek az általános szakvélemény szerint minden tekintetben legjobban felelnek meg úgy a paedagogia követelményeinek, mint katolikus iskoláink viszonyainak. Megemlítjük, hogy a katolikus iskolákban használt összes tankönyvek a Szent-István-Társulat ügynökségében nagy mennyiségben vannak raktáron, mi lehetővé teszi, hogy a megrendelők mindig egyféle kiadású tankönyvekhez jussanak, sőt az iskolákban szükségelt író- és papírszereket a legnagyobb készséggel szerzi be az ügynökség és a megrendelt könyvekkel egyidejűleg küldik, miáltal a t. rendelőkét megkímélik a kétszeres megrendeléstől és a fölösleges kétszeres postadíjtól.

Jólesett ezeket elmondanunk, mert tartozunk vele a kath. nevelés szent ügyének. De emellett azért is szükségesnek tartottuk e jegyzékkel foglalkozni, mert a Társulat a nagymélt. püspöki kar magas intentiója szerint Magyarország kath. népiskolái számára tankönyvek és taneszközök kiadásáról és terjesztéséről gondoskodik s nekünk, mint a Társulat kiadásában megjelenő hiv. kath. tanügyi organumnak, a kath. szellemű tankönyvek terjesztésében a Társulatot támogatni, kötelességünk. És mi e kötelességet örömmel tesszük, mert látjuk, hogy a Társulat minden téren nagy gondal, áldozatokat nem kímélve törekszik megfelelni e fontos küldetésének. Bizonyítja ezt ama két rendbeli tankönyv-pályázat is, melyek egyike szeptember hó 1-én szóló határidővel, a kath. népiskolák számára, a későbbi, a második pedig folyó év december hó végére a magasabb népoktatási intézetek használatára kéri be a hivatásos és buzgó kath. tankönyvíró tanferfiak munkáit.

Végül ismételtén ajánljuk a főt. papság és igen tisztelt kartársaink szives figyelmebe lapunk mellékletét, a kath. népoktatási intézetek tankönyvjegyzékét.

Feleletek a munkatanítás lényegét és gyakorlati kivitelét érintő fontosabb kérdésekre.

8. *Mely általános alapelvekre legyünk tekintettel valamely tanmenet összeállításánál?*
A helyes módszertani alapelv azt kívánja, hogy az elkészítendő tárgyak a tanuló erejéhez és ügyességéhez legyenek mérve. Ne legyenek sem igen könnyűek, hisz ez esetben a tanuló ereje és kitartása nem vétetik igénybe s így képzőleg nem hatnak; de ne legyenek túlságosan nehezek sem, mert akkor a tanuló nem dolgozik érdeklődéssel, és sem öntevékenységre, sem szorgalomra avagy kitartásra nem nevelhetünk. A kis gyermekeknel legyen az egyedüli szerszám: a kéz; később tű, olló, kés, stb., de a munkanem többféle lehet. Minél nagyobb és ügyesebb lesz a gyermek, annál kevesebb legyen a munkanem, de annál intenzívebben vigyük azt keresztül. Külön tanmenetet állítsunk fel a városi, külön pedig a falusi iskolák számára.

9. *Minta vagy pedig rajz után dolgoztasunk?* Kisebbszámú gyermekek eleinte okvetlenül szíveskedhetnek, később pedig kész minták után dolgozzanak. A nagyobb gyermekek rajz után, eleinte természetes nagyságban, később kisebb mérték szerint. A főszabály legyen: az elkészítendő tárgyat előbb önállóan és pontosan lerajzolni.

10. *Csináljon a gyermek csak gyakorlatokat, vagy pedig mindjárt kész tárgyakat?* Azt hiszem, legjobban, ha a tárgyakon tanulja meg a gyakorlatokat. Mi nevelő kézimunkát akarunk, a nevelés pedig azt kívánja, hogy a gyermek érdeklődését felkeltsük. Ha a gyermek tudja, hogy fáradságának van célja, akkor az akarat-képzésre igen jótékony hatással van. Képzeljünk egy gyermeket, a ki éveken át csak gyakorlatokat csinál, melyeket nem tanult alkalmazni és hasonlítsuk azt össze egy másikkal örömeivel, a ki valamely hasznavehető tárgy készítésénél tanulja azon gyakorlatokat, egy oly tárgyon, melyet esetleg övéi otthon használhatnak. Míg a gyermek előtt a tárgy elkészítése a cél, addig a tanító előtt az csak eszköz a módszeres gyakorlás elérésére.

11. *Készíttessünk tan- és szemléltető eszközöket vagy pedig játék- és háziszkereket?*
Vannak tanferfiak, kik csak akkor érdeklődnek a kézügyességi oktatás iránt, ha ez a földrajz, mértan vagy természettan, szóval az elméleti tárgyak segítségével van. Ez helytelen, a kézimunkát maga-magáért kell ápolni, a gyermeket nevelni kell vele, azért önállóságát fel nem adhatja. Ha módszertanilag független nem volna, feladatának nem felelhetne meg, sőt a kívánt segítséget sem nyújthatná a többi tantárgyaknak. A munkatanítás módszeréről

semmikép sem mondhat le. Első sorban kell a munka elemeit módszeres egymásutánban gyakorolni. Hasonlitsuk össze pl. a rajztanítással. Ha a gyermek egy módszertanilag kipróbált rajztanítással az alakvilágot uralni tanulta, képes lesz azt a többi tantárgyaknál segítségül hívni. Épen úgy vagyunk a munkatanítással is. A legkülönbözőbb anyagok fognak váltakozni, sok szerszámot vesz a gyermek kezébe, de egyet sem fog tudni használni. Továbbá: sokszor kénytelen lenne oly tárgyakat készíteni, melyeknek technikáját ő már rég uralja s mely munkakedvét megbénítaná; s viszont, sokszor oly nehéz feladatok megoldása várákoznék reá, hogy kénytelen volna idegen segítséget igénybe venni. Ily esetekben nem lehetne a gyermeket munkaszeretetre, szorgalomra, lelkiismeretességre, kitartásra és akaratainak megfeszítésére nevelni. Ha azt akarjuk, hogy a többi tantárgyak segítségére legyen, a munka elemeit és az egyszerű szerszámok kezelését nem szabad elhagyni: ha egyszer a munka abc-jét megtanulta, akkor alkalmazni fogja tudni, épen mint a rajzot. Alapelvünk az legyen, hogy a munka által neveljünk és hogy a készitendő tárgyak iránt a gyermek érdeklődjék. A német »Vorstufe« pl. játékszerek s oly egyszerű tárgyak készítését írja elő, melyek tanításunkra vonatkoznak. A kartonmunkák tag teret nyitnak. A slöjd inkább házi szerek és eszközökre szorítkozik.

12. *Melyek alkalmasabb, az egyéni vagy pedig az osztálytanítás?* Habozás nélkül kijelenthetjük, hogy az egyéni oktatás a legalkalmasabb. Mivel az osztálytanítás nem járna annyi bajjal és fáradsággal, sok helyen megkísérlették azt. A gyermekek eleinte egy és ugyanazzal voltak elfoglalva. Egy ideig ment, de csakhamar csoportokra kellett osztani a növendékeket, daczára annak, hogy a növendékek testi fejlettségére nézve meglehetősen egyformák voltak. Az év folyamán azután egészen egyéni oktatássá nőtte ki magát. Az u. n. toldalék munkák sem használtak. Fel kellett hogy hagyjanak ezen elvvel, ha a tevékenységi ösztön ellen dolgozni, vagy a kézimunkatanítás nevelő hatását kockáztatni nem akarták. Igen, egyéni oktatást üzzünk, ha azt akarjuk, hogy a kézimunkatanítás képzőleg avagy nemesítőleg hasson a gyermekekre, és hogy azt a gyermek megkedvelje. A papiros munkáknál, hol az anyag minősége egyforma, némileg kereszttül vihetőnek vélem az osztálytanítást. A szerszámok egyszerűsége és a feldolgozandó anyag egy minősége biztosíthatják azt; ha néhányan elmaradnának, a toldalék munkák helyreállíthatják a rendet. Azonban megjegyezni akarom, hogy osztálytanítás alatt nem értek oly gépies munkát, hogy pl. fűrészelés, fűrés stb. vezényszóra történjék, nem, hanem olyast, mely az egyéniségnek szabad mozgást enged. Mindezek daczára az egyéni oktatás czélszerűbb, mert

ez alatt a növendékek kivétel nélkül örömmel és szorgalommal dolgoznak.

13. *Szükséges munka előtt a tárgyat, a kiviteli módot stb. megbeszélni?* Nem. A gyermek nem szereti a hosszas magyarázatokat. Legfeljebb figyelmeztetjük az alak-, anyag-, szerkezet- és az elkövethető hibákra. A technikai helyes és tiszta kivitelre okvetlenül ügyelni kell.

14. *Mire ügyeljen a tanító munka közben?* A növendékek helyes testtartására, a szerszámok korrekt kezelésére, az önálló munkára. A munka kivitelére vonatkozó kérdések azonban megengedhetők, a fölösleges láрма kerülendő. A fegyelmetlenség és szabad mozgás között határvonalat kell húzni. A gyermek a legnagyobb pontossággal, tisztasággal dolgozzék, mert ezek az esztétikai képzésnek előfeltételei. Vannak, kik azt modják, hogy nem szükséges a gyermekektől pontos, tiszta munkát követelni. Tévednek. A nevelésben halasztásnak helye nincs. Nem engedhetem meg, hogy növendékeim egy héten 3 napig hazudjanak, négy napon át pedig igazmondást követeljenek tőlük. Ha pontosságra vagy tisztaságra akarunk nevelni, akkor kötelességünk már az első, könnyű tárgyaknál is arra ügyelni.

Augusztin Imre.

Brassó.

Kath. képzőtanárok gyűlése.

A kath. képzőtanárok egyesületének megalakulása a következő jegyzőkönyvben van megörökítve:

Felvételett Egerben, 1898. július hó 4-én, a Kath. Tanító-, Tanítónő- és Óvónőképző intézeti Tanárok Országos Egyesületének alakuló közgyűlésén.

Jelen voltak: dr. Karácsony József, F. Tima Dénes, P. Bálint Ágoston, Lakatos Izra és Sipos Sándor Csik-Somlyóról; Guzsvenitz Vilmos, Keményffy Kálmán, Dreisziger Ferencz, Öbert Ágoston, Számord Ignác és Miklósy József Esztergomból; Reicheld Károly, Sztára József és lovag Mócsy Antal Kalocsáról; dr. Bilinszky Lajos Nagy-Szebenből; Nogály István, Heiliger József Nagyváradról; Gergelics József Pécsről; dr. Steinberger Ferencz, Bodnár Gáspár, Lengyel József, Jankovics János és Perényi János Szatmárról; Galler Kristóf, Becker Hugó Szegedről; Juhay Antal Szepeshelyről; Kaminszky Géza, Zseltvay Emil, Wladimir János és Oberle János Ungvárról; Pintér Ráfael Pozsonyból; Ember Károly Budapestről; Haller József Győrből és Konrády Lajos Kassáról; Vincze Alajos, Katinszky Gyula, Bábik József, Szőke Sándor, Breznay Imre, László János és Zsaskovszky N. Egerből, mint rendes tagok. Scossa Dezső hevesmegyei kir. tanfelügyelő, Kovács Nep. János kalocsai nagyobb papnőveldei aligazgató, Róvó Lajos és Juhász József tanítók; Kolacskovszky N. a »Hevesmegyei Tanügy« szerkesztője, mint vendégek.

1. Korelnök, Mócsy Antal a kath. tanítóképző-tanárok egyesületének megalakulását határozatilag kimondván, felhívta a gyűlést a tisztikar megválasztására. E végből kandidáló-bizottság küldetett ki, melynek előterjesztésére egyhangulag megválasztott: elnökké Vincze Alajos igazgató, alelnökké Mócsy Antal, titkárrá Dreisziger Ferencz és pénztárosnak Haller József.

2. Vincze Alajos megválasztott id. elnök fölszólítja a közgyűlést, hogy az ügyek vezetésére id. választmányt küldjön ki. Reicheld Károly ellenző, Ember Károly pártoló hozzászólása után, Mócsy Antal ajánlatára egy, dr. Steinberger Ferencz, Guzsvenitz Vilmos, Sztára

József és Karácsony József tagokból álló kandidála bizottság küldetik ki. E bizottság ajánlatára a közgyűlés a következőket választotta meg egyhangulag id. választmányi tagokká: Katinszky Gyula főtanfelügyelő (Eger), dr. Kaminszky Géza igazgató (Ungvár), Karácsony József igazgató (Csik-Somlyó), Guzsvenitz Vilmos igazgató (Esztergom), Ember Károly tanár (Budapest), Sztára József tanár és lovag Petrovácz József igazgató (Kalooca), Bilinszky Lajos tanár (Nagy-Szeben), Szőke Sándor tanár (Eger), Gergelics József gyakorlóiskolai tanító (Pécs), dr. Steinberger Ferenc főtanfelügyelő (Szatmár), Jankovics János tanár (Szatmár), Öbert Ágoston tanár (Esztergom), Juhay Antal tanár (Szepeshely) és László János s. tanfelügyelő és tanár (Eger).

Ezzel a gyűlés déli 12 órakor véget ért. Elnök kéri a tagokat, hogy délután a három órakor kezdődő gyűlésre jelenjenek meg.

Folytatólagos jegyzőkönyv.

Felvétetett ugyanazon nap délután.

Jelen voltak az elől felsoroltak.

1. Elnök megnyitja a gyűlést és kötelességszerűleg jelenti, hogy előtte többek aggodalmukat fejezték ki a fölött, hogy a tárgysorozat tételei az alapszabályok megerősítése előtt jogszerűleg nem tárgyalhatók. Kéri a jelenlevőket, hogy szóljanak e kérdéshez és legjobb belátásuk szerint döntsének.

A jelenlevők tárgyalás közben négy csoportra szakadtak. Az egyik csoport Reicheld Károly, Mócsy Antal, dr. Bilinszky Lajos és Sipos Sándor a tárgyalás teljes mellőzését, a másik — dr. Steinberger Ferenc, Guzsvenitz Vilmos és Keményffy Kálmán — a teljes letárgyalást; a harmadik — Haller József, Ember Károly és Szőke Sándor — egyes kijelölt pontok földolgozását kívánják; a negyedik csoport — Nogély István, Lengyel József, Dreisziger Ferenc és Perényi János a tételek teljes letárgyalása és a megállapodásoknak egy emlékiratban a nmélt. püspöki kar elé leendő terjesztése mellett tételük soroltassanak fel, mert ezek magukban is eleget mondanak s ezek tárgyalásának szükségessége is hangosan bizonyítja az egyesület megalakulásának szükségességét.

Elnök fölteszi a kérdéseket s nagy szótöbbséggel a következő határozatot hozatott:

Az egybegyűltek a kitzótt tételeket hivatalosan nem tárgyalják, hanem egy, a nmélt. püspöki kar elé terjesztendő s a kongresszus óhajait magában foglaló emlékirat szerkesztését látják szükségesnek. Ez emlékirat szerkesztését a titkára bízzák, a ki a következő napon tartandó választmányi ülés elé terjeszti emlékirat-tervezetét. Az elfogadott emlékirat, a gyűlések jegyzőkönyvei és a szükséges többi iratok aztán kegyes jórahagyás és további eljárás végett a nmélt. püspöki kar elé terjesztetnek.

2. Guzsvenitz Vilmos örömének ad kifejezést a megalakulás fölött, az elnököt az egybegyűltek nevében melegen üdvözi s lelkes és tapintatos működéséért köszönetet mond.

Reicheld Károly pedig a korelnök, korjegyzők s általában a tisztviselők odaadó fáradozásáért mond az egyesület nevében forró köszönetet.

Erre a gyűlés véget ért, elnök a jkv hitelesítésére Guzsvenitz, Öbert, Keményffy és Számord tagokat kéri föl.

Vincze Alajos,
id. elnök.

Dreisziger Ferenc,
id. titkár.

Öbert Ágoston, Guzsvenitz Vilmos
Keményffy K. Dániel, Számord Ignác
hitelesítők.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Egerben, a Kath. Tanító-, Tanítónő- és Óvónőképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének 1898. július 5-én tartott id. választmányi gyűlésén.

Jelen voltak: Vincze Alajos ideiglenes elnök, Nogély István és Mócsy Antal id. alelnökök, Dreisziger Ferenc id. titkár és Haller József id. pénztáros, továbbá Karácsony József, Guzsvenitz Vilmos, Sztára József, dr. Bilinszky Lajos, Szőke Sándor, Gergelics József, dr. Steinberger Ferenc, Jankovics János, Öbert Ágoston, Juhay Antal és László János id. választmányi tagok.

1. Elnök üdvözi a tagokat, megnyitja a gyűlést és kéri a titkárt, hogy emlékirat-tervezetét tárgyalás végett olvassa föl. A titkár fölolvassa a tervezetet, melyet a választmány magáévé tevén, titkár megbizatik az emlékirat kellő kiállításával s úgy ennek, mint a többi iratoknak az elnökséghez való küldésével.

Ezzel a gyűlés véget ért.
Kmf.

Vincze Alajos,
id. elnök.

Dreisziger Ferenc,
id. titkár.

Öbert Ágoston és Guzsvenitz Vilmos
hitelesítők.

Értesítők.

(Folytatás)

(y) 3. Az esztergomi érseki kisdiedvönő-képző intézet értesítője. 1897—98. Közli: Számord Ignác igazgató. Sok tekintetben a már megszokott sablon-szerű értesítőktől annyiban tér el, hogy 84 oldalon a két évfolyamu képző ez évi működésének és eredményének oly világos és a legapróbb részletekbe menő képét adja, melynek olvasása sőt tanulmányozása még a szakembernek is élvezetet szerez. Bevezető értekezésül az igazgató »Az óvónő- és tanítóképzés egyesítése« czimen alaposan megírt és megokolt tanulmányát adja 26 oldalon keresztül, melyben az egyesítés kérdése mellett figyelemre méltó érvekkel száll síkra s álláspontjának elismerésre érdemes propagálásával, mint az egyesítés buzgó harczosa mutatkozik be. Az intézet tanári kara 9 tagból állott, köztük négy irgalmas nővér, kik közül kettő a mintaóvodában a gyakorlati előadásokat tartotta. A tanítási anyag és eszközök részletes felsorolása után az intézet életének főbb mozzanatairól referál az értesítő, s itt megtudjuk azt, hogy a valláserkölcsi életre nagy gond fordítottat s a fegyelem is eléggé kielégítő volt, dacára az igazgató dicséretes leplezelen egyenességének, mikor a fegyelmi állapotról imígyen emlékezik meg: »Azt azonban őszintén megvalljuk, hogy növendékeinkben nem volt meg az a rendszeret, gyengéd figyelem, az igazi nőiség szelid vonása, az a nyugodt magatartás, melyet tanulónknál az előző iskolai években tapasztaltunk«, minek okát abban véljük fellelni, hogy internátus hiányában a már kifejődött növendékek a városban szertészt vannak elszállásolva s így idejük, gondolkodásuk és figyelmük is szétforgácsolódik, a helyett, hogy mindaz tanulmányaik és jövő nemes hivatásuk erősítése és tökéletesítésére. az internátus létesítése által koncentráltatnék. Az igazgatóság elismerést érdemlő s mintegy ujítás színezetével bíró gondoskodását dicséri azon körülmény, hogy a növendékek a háztartásban és főzésben már az intézetben jártasságot szereznek, mely czélből a délelőtti órákban a zárda konyhájában felváltva foglalkoztatnak. Megemlítendő az is, hogy az intézet az ezredévi kiállításon a kiállítási éremmel és oklevéllel kitüntetésben részesült. Az intézet segélyző-alapjának 2077 korona és 50 fillér tőkéje van; 32 növendék ingyen élelmezésben részesült. A két évfolyamot 62 növendék végezte, kik vallásra mind katolikusok, nemzetiségre nézve: 47 magyar, 8 német, 7 tót. Oklevelet nyert 42 növendék, kik számára az igazgató igen praktikus tanácsokat ad az értesítő végén azon esetre, ha meg akarják szerezni a tanítónői oklevelet. S ez nagyon helyénvaló akkor, mikor tudomásunk van arról, hogy az intézetből kikerült növendékek közül ötvennél több működik a tanítónői pályán csak magában az eszter-

gomi egyházmegyében. Olvassuk, hogy a fentartó biboros hercegprimás az intézetet a jövő tanévtől kezdve részben beszünteti, amennyiben az 1898—99. iskolai évben csak a II. osztály, 1899—1900. iskolai évben pedig csakis az I. osztály fog fennállni s azontul váltakozva mindig csak egy tanfolyama lesz az intézetnek. Ismertetésünket a buzgó igazgató azon óhajával zárjuk: *Vajha az illetékes körök arra határoznák el magukat, hogy az esztergomi főlöszlegesnek vélt óvónőképzőt kiegészítsék tanítónőképzővel.*

Kisfaludy A. Béla, a Szent-István-Társulatnak már évek óta alelnöke, a budapesti egyetem hittudományi karának tudós tanára, szép ünnepet ül e hó 27-én Szerecsenben. E napon ugyanis 25 éve annak, hogy Kisfaludy első miseelőzetét mutatta be az Urnak. A jubiláns egész csöndben, visszavonultan kívánja megülni ezt a ránevű oly fontos és örvendetes évfordulót. Engedje meg azonban, ha mi megzavarjuk a csendet: lapunk olvasói, a kath. népoktatás munkásai nevében őszinte tisztelettel szerencsekívánatainkkal üdvözölvén őt az örvendetes évforduló alkalmából

RÖVID HIREK.

Királyi adomány. A király a Szent-Orsolyáról nevezett kassai apáca-kolostornak, a zárdatemplom helyreállítására, legfelső magánpénztárából 500 frtnyi segélyt méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

Tanítók 10 éves találkozója. Az 1888 ban végzett esztergom-egyházmegyei tanítók a minap ünnepelték tiz éves találkozásukat. Tanáraik közül már csak *Walter Gyula* dr. apátkanonok és *Eitner Ákos* karkáplán vannak Esztergomban. Az egybegyűlt tizenkét tanító elhatározta, hogy tiz év múlva ismét megtartja a találkozót.

Ösztöndíj-adományozás. *Császka György* kalocsai érsek, a néhai *Haynald Lajos* kalocsai bibornok-érsek által ő Felsőgök menegzője alkalmából alapított egyházi zenészetű ösztöndíjat, három évi időtartamra, felerészben *Gaál Ferencz* szabadkai karmesternek, felerészben pedig *Könyv Péter* budapesti zenésznek adományozta.

Hetven évig tanító. A napokban hunyt el *Menyhárdon* (Szepesmegye) *Bélez Pál* róm. kath. tanító, ki 70 esztendőn át tanította a község gyermekeit. Mint 20 éves ifjú került oda tanítónak s most halt el 90 éves korában. Erdemeinek elismerésül, miket a népnevelés terén szerzett, ő Felsőgök az arany érdemkereszttel tüntette ki. Az elhunyt kartárs az utolsó időig folyton tanított s az egész község szeretét kívívta magának.

Az országos *Szlójd-egyesület* tanító-kursusát a napokban délelőtt meglátogatta *Axaméthy Lajos* miniszteri tanácsos, a kit a választmány nevében *Verédy Károly* dr. tanfelügyelő üdvözölt. *Axaméthy* dr. köszönetet mondott az országos egyesület képviselőjének hasznos szociálpedagógiai tevékenységéért, *Guttenberg Pál* tanárnak pedig azért, hogy a tanítók gyakorlati kiképzésével előkészíti az elemi technikai nevelés általánosítását. A műhely megzemlése után *Axaméthy* dr. ellátogatott az országos egyesület iskolai kertjébe. E kert már második éve virágzik s munkás emberek gyermekei kis családi kertek ápolásában nyerne benne az egyesület felügyelete mellett kellő oktatást.

Kérelem. Teljes tisztelettel és bizalommal kérem a magyar-horvát vidékeken lakó kántortanító urakat, sziveskedjenek azon horvát egyházi énekeiket és búcsúzetőiket, melyek a *Bagó Márton* és fia által kiadott *»Vinac bogoljubnik Pisamah«* című könyvben még nem található fel, nekem megküldeni! hogy azokat a legközelebb megjelenő *»Ima- s énekkönyv«*-emben felhasználhassam. Köszönettel veszem, ha a szöveggel együtt az ének dallamát is megküldik, vagy legalább jelzik, hogy a beküldött ének a *Tárkányi-féle* egyházi énektár vagy a *Zsazskovszky* testvérek által kiadott gyászszertartások mily számú vagy kezdetű éneke szerint éne-

kelhető. Pest-Nádudvar, 1898. július 3. Hazafias üdvözléssel *Drach Ferencz*, tanító.

Szerkesztői üzenetek.

S. E. N. S. Lehetséges, hogy azonnal rendes tanítónak nevezik ki, vagy megválasztják. Éppen nem következik, hogy a segéd-tanítói állással kezdje működését. Fokozatok a rendesnél 800—1400-ig és a megfelelő korpótlék. A jövőt kell tekintenie és nem a jelen viszonyait. — P. L. Magyarád. A beküldött tudósítás nem áll semminemű vonatkozásban a tanügygyel. — F. J. Nagy-Éden. 1. A nyugdíjigénynek helyesbítése iránt folyamodjék a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Igaza van. Önnek fizetése 335 frt s nem 300. Az ismétlő oktatásért járó évi 25 frt is beszámítandó. 2. Az országos nyugdíjintézetrel szemben csak 1870-től számíttatnak működési évei. Az előző évek után az iskolafentartó köteles a megfelelő nyugdíjat fizetni. — D. L. Nagy-Léghen. Cikkével egyetértünk. Jönni fog. Üdvözlét. — N. J. Nemti. Korszerű és valóban igen alapos értekezését lehetőleg még a szünet alatt közzélni fogjuk. Élvezettel olvastuk. Őszinte meleg üdvözlét. — H. J. Ruszt. Beérkezett. Köszönet. — M. L. Mező-Lengyel. A kath. tanítók orsz. bizottságának gyűlése augusztus 19-én tartatik meg. A meghívók e napokban küldetnek szét az elnökség által. — M. V. Szakmár. Az új népiszkolai tanterv az osztott és osztatlan iskolák részére külön-külön állapítja meg az anyagot és annak beosztását, de e tanterv még csak javaslat s így nem a közhasználaté, tehát meg sem rendelhető.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Endrefalvai (Nógrádm.) róm. kath. elemi iskolánál másodtanítói állásra pályázat nyitattik. Jövedelme: évi 300 frt község pénztárából előleges havi részletekben, egy csinos szoba téli fűtéssel. A fizetésnek 400 frtra leendő kiegészítésre államsegély fog kéretni. Az állásra okleveles férfi és nőtanító egyaránt pályázhat. Kötelessége: a nmélt. püspöki kar által kiadott tanterv szerint egy tanteremben a mindennapiakat és ismétlősöket tanítani, a gyermekeket a templomba vezetni s ott rájuk felügyelni. Ha férfi-tanító választatnak, az köteles lesz szükséghez képest a kántorságban segédkezni. A választás augusztus 10-én délután 4 órakor fog megtörténni. Személyes megjelenés esetleg előnyvel bir. Utiköltség nem adatik. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó, mely naptól kezdve élvezeti fizetését is. Felszerelt kérvények a róm. kath. iskolaszékre címmezve aug. 10-ig nyújtandók be. *Boda Gábor* esperes-plebános.

Alulírott iskolaszék a következő állásokra hirdet pályázatot: 1. Két segéd-tanítói állásra, melyek mindegyikével a következő javadalmazás van egybekötve: a) évi fizetés 400 frt, b) lakbér 100 frt. 2. Két segéd-tanítónői állásra, melyek mindegyikének javadalmazása: a) évi fizetés 300 frt, b) lakbér 100 frt. Ugy a segéd-tanítói, mint a segéd-tanítónői állások ideiglenes jellegűek; ha azonban a megválasztottak ezen minőségükben teljesen megfelelnek s így üresedés esetén rendes tanítói, illetőleg tanítónői állásra megválasztatnak, a segéd-tanítói vagy segéd-tanítónői állásban eltöltött egész idő a nyugdíj kiszámításánál számításba vétetik. Az alábbiak szerint felszerelendő pályázati folyamodványok f. évi augusztus hó 2-ikának déli 12 óráig a pozsonyi r. kath. autonóm hűközség népiszkolái igazgatójánál, *Göndör Károly* úrnál (Székesegyháztér 11. szám, I. emelet) benyújtandók s figyelmeztetnek a pályázni óhajtok, hogy később beérkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek. Pályázók okiratilag kimutatni kötelesek: a) keresztelő levéllel születésük helyét, idejét és róm. kath. vallásukat; b) magyar honpolgárságukat és községi illetőségüket; c) hazai, állami vagy

nyilvánosság jogával bíró róm. kath. tanítóképezdén sikerrel letett elméleti és gyakorlati vizsgálat alapján szerzett magyar és német tannyelvű népiskolákra vonatkozó tanítási képesítésüket; d) eddigi gyakorlati működésüket az illetékes iskolaszéktől kiállított bizonyítvánnyal; e) hogy erkölcsi tekintetben kifogá talan életmódot folytattak, sz. illetékes helyhatóság által kiállítandó bizonyítvánnyal; végre f) az illetékes tiszti orvostól beszerzendő bizonyítvánnyal, hogy teljesen egészségesek és a tanítói pályára testileg alkalmassak. Kelt Pozsonyban, a róm. kath. autonóm hitközség iskolaszékének 1898. évi július hó 15 én tartott üléséből. Andrassy Aurél, iskolaszéki jegyző.

A nagy-súri róm. kath. népiskolánál két tanítói állomásra aug. 16. napjára pályázat hirdetteték. Fizetés egyenkint: 300 frt, havi részletekben, szükséges butorral ellátott szoba és fűtés. Kötelesség: egy-egy osztályt vezetni és az ismétlő iskolában felváltva tanítani. A nagy-súri iskolaszékre címzett folyamodványok főtiszt. Hübner János kerületi esperes és tanfelügyelő urhoz Hidaskürthre (Pozsonym.) küldendők. A tót nyelv ismerete szükséges, az állomás szeptember kezdetén elfoglalandó. Nagy Súrón, 1898. július 18. Sohajda Ignác plebános, iskolaszéki elnök.

Sopornyára három, Pattára egy kath. tanító kerestetik. Fizetés: 300 frt és lakás. Pályázhatnak tanítónők és óvónők is.

Pozsony-Püspökre két magyar róm. kath. okleveles osztálytanító kerestetik. Járandóságai: külön szoba, fa és mindegyiknek külön 300 esetleg 400 forint készpénz egész évre. Egyik tudjon orgonálni is. Kudlik János, esperes-plebános.

A nyitra-udvarnoki másodtanító évi fizetése a nagym. vallás- és közokt. m. kir. miniszterium 1898. évi július hó 8-án 30.502. sz. alatt kelt magas rendelet szerint 100 frtnyi államsegéjlyel 400 frtra lón kiegészítve. Lásd a „Népnevelő” 29-ik számát. Nyitra-Udvarnok, 1898. július hó 19-én. Kingyera Károly, esperes-plebános.

Nyergesujfalura (Esztergomm.) két kath. osztálytanító kerestetik. Fizetés: egyenk-egynek 300 frt havi részletekben. Államsegély kéretett 400 frtig való kiegészítésre. Lakásul mindegyiknek külön szoba butorzzattal és egy öl fa. Kötelessége: valamelyik osztályban tanítani, vasárnapi iskolát tartani, melyért azonban külön díjaztatik, fejenkint fizetnek 40 krt. Kántorságban segédkezni tartozik, amiért szinte némi stóla-jövedelemben részesül. Folyamodványok augusztus 22-ig főt. Pelczér Lipót esperes urhoz intézendők Doroghra. Heinczelmann Antal, főtanító.

A radosócezi (Nyitram.) plébániához tartozó három község róm. kath. népiskolájához okleveles tanítók, illetéleg tanítónők kerestetnek. — A lopassói tanító fizetése évi 200 frt, failletmény 20 frt, szántóföld 1 hold 800⁰⁰ól, állami segély 95 frt. Lakása: 1 szoba, 1 kamra. — Vleskováni tanító fizetése: 300 frt, lakása, 2 szoba, konyha, házikert. — Oreszkői tanító fizetése: községtől 70 frt, állami segély 330 frt. Lakása egyelőre ideiglenes. Tanítási nyelv mindháromban magyart. Kellőleg felszerelt folyamodványok alulirothoz aug. 14-ikéig küldendők. Buczko János, radosócezi plebános.

Imelyre (Komáromm.) tanító kerestetik. Fizetése: 300 frt és ³/₄ öl fa. A 400 frtig való kiegészítés iránt a kérvény a kultuszminiszteriumhoz benyújtatott. Kötelessége: az alsóbb osztályok és az ismétlősök tanítása, továbbá a kántorságban való segédkezés. Kérvények főtiszt. Seyler Károly h. esperes és bajesi plebános urhoz intézendők Bajesra. Posta helyben. 1—4

Dévény (Pozsonym.) két róm. kath. osztálytanítói állásra augusztus 10-ikéig pályázat hirdetteték. Fizetés: II. oszt. 300 frt, butorozott szoba fűtés. III. oszt. 100 frt és államsegély 300 frt, két szoba, konyha, pincze és fűtés. Tannyelv: magyar-német, vasárnapi iskolát tartani, kántorságban segédkezni kötelesek. 2—2

Sólymoson (Barsm.) egy magyartót ajku tanítói állásra lehet pályázni. Az állás önálló. Fizetése: 403 frt, részben a községtől, részben a Simor alapból. Lakása két szoba, konyha s egyéb mellékhelyiségek. Pályáz-

hatnak nők is. Határidő aug. 1. A kérvények főtiszt. Kvassay István esperes-plebános urhoz küldendők Zsemlier-re (Bars megye). 2—2

Egri érseki megye.

Az edelenyi (Borsodm.) róm. kath. másodtanító állásra pályázat hirdetteték. Fizetése: a hitközségtől 340 frt, államsegély 60 frt s butorozott szoba. Kötelessége: kezdők és ismétlősök tanítása, szükség esetén kántorságban segédkezés. Felszerelt kérvények július 31-ig főt. Nagy Géza lelkész urhoz küldendők. 3—3

Dévaványára (J.-N.-K.-Szolnokmegye) róm. kath. segédtanítónő kerestetik az I—II. leányosztályhoz. Fizetése a tanévre 150 frt készpénz, a kántortanítónál élelmezés, egy szoba — csakis a legszükségesebb butorzzattal és téli fűtés. Kötelessége a nm. püspöki kar által kiadott tanterv szerint tanítani, a gyermekeket a templomba vezetni és ott rájuk felügyelni. Folyamodványok július 31-ig az iskolaszék egyházi elnökéhez intézendők. 3—3

A szalonnai (Borsodm.) r. kath. kántortanítói állomásra augusztus 16-ra pályázat hirdetteték. Jövedelme: 9 kat. hold szántóföld és 5 hold rét; a vallási alapokból 73 frt 52 kr.; egyházmegyei alapokból 40 frt; tandíjból mintegy 60 frt; 6 szekér tűzifa; párbér 5 köből rozs, utánpénz köblönkint 80 kr.; stóla 5—8 frt. E jövedelemnek 400 frtig az államsegélyből leendő kiegészítésre folyamotban van. Lakás: 2 deszkázott szoba, istálló, sertés- és tyúkól, s mintegy 500 négyszögöl udvar és házi kert. Pályázók okmányokkal felszerelt kérvényeket f. évi augusztus 15-ig a szendrői plébániái hivatalhoz küldjék. Szendrő, 1898. évi július hó 20-án. Krempászky István, esperes-plebános.

A „Népnevelő” f. évi 12. számában megjelent sikatori róm. kath. kántortanítói állomásra a pályázati határidő augusztus 20-ig megújittatik.

Pályázat Jászberény r. tanácsu város róm. kath. elemi külső fosztályánál megüresedett egyik tanítói állásra. 1. Kötelessége: egy az iskolaszék által reá bízott osztályt önállóan vezetni. 2. Fizetése: 400 frt, a város pénztárából havi előleges részletekben és a vármegyei közigazgatási bizottság által megállapított 967 898. sz. a. lak és kertilletmény évi 150 frt évnegyvedi részletekben (azonban ez még a városi hatóság által nincs folyósítva). 3. Pályázati határidő 1898. augusztus hó 10-ik napja. 4. Megválasztott állását szeptember hó 1-én tartozik elfoglalni. Kérvények nagys. és főt. Kocz Menyhért prépost, esperes-plebános urhoz, mint iskolaszéki elnök-höz címzendők, melyekhez oklevél, keresztlevél, egészségi bizonyítvány és az eddigi működési bizonyítványok is csatolandók. Kertész Gusztáv, iskolaszéki jegyző. 1—2

Kalocsai érseki megye.

A gajdobrai róm. kath. német-magyar tannyelvű népiskolánál üresedésben levő tanítói állomásra aug. 1-ig ezennel pályázat hirdetteték. Fizetése: 900 korona, lakkbère 100 korona a község pénztárából havi előleges részletekben. Ismétlő iskola tartásáért külön díj nem jár. Az orgonálásban jártasak előnyben részesülnek. A magyar és német nyelvbeni tökéletes jártasság igazolandó. A kellőleg felszerelt és 50 kros bélyeggel ellátott kérvények nt. Szauter István esperes urhoz Obrováczra küldendők. Gajdobraán (Bácsm.) 1898. június 30-án. Drach Antal iskolaszéki elnök. 3—3

Besztercebányai egyházmegye.

Pálosnagymezői (Barsm.) róm. kath. osztálytanító német-magyar tannyelvű állomásra pályázat nyitattik augusztus 7-ig. Díjazása 300 frt, butorozott szoba, 32 km. tűzifa. Pályázhatnak képezdevezettek is. Schiffer-decker Ferencz, plebános, iskolaszéki elnök.

Erdélyi egyházmegye.

A szent-demeteri róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetteték. Jövedelme: tisztességes lakás, gazdasági épületekkel, 4 hold 1018⁰⁰ól ingatlan haszonélvezete, 50⁰⁰, kalongya buza, 39 kal. zab, 44 régi véka szemes törökbuza, 14 frt 55 kr. ospora. Stóla átlag 10 frt, 2⁰⁰ól kemény tűzifa, tandíj-alap kamatja 16 forint.

magtár alap kamataiból 22 frt 52 kr., szentmise alapítványból 14 frt 66 kr., államszegély 199 frt. Kötelessége: a kántortanítói teendők végzése és a templomban a rend és tisztaságra felügyelni. Pályázni óhajtok kellően felszerelt kérvényeiket 1898. augusztus 14-éig alulírott-hoz adják be. Személyes megjelenők előnyben részesülnek. Bordos (Udvarhelym.) u. p. Nagykend. Szabó Márton, lelkész, iskolaszéki elnök. 1—2

Győri egyházmegye.

Ujkér község, róm. kath. elemi iskolájához az osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetés: ha okleveles 400 frt, ellenben 300 frt és butorozott szoba. Kötelessége az alsó három osztály önálló vezetése és a kántori teendőkben való segédkezés. Pályázati határidő aug. hó 15. Kérvények az iskolaszékhez intézendők. Ujkér (Sopronm.) 1898. július hó 20-án posta helyben. Rozsonits, isksz. jegyző. 1—3

Az iváni róm. kath. iskolához e lap f. évi 25. 26. számában hirdetett pályázat augusztus hó 1-iki határidővel megújítatik. Sopron-Iván, 1898. július 20. Kiss József, főtanító. 1—2

A hegykői róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat nyitnak. Fizetése a község pénztárából 140 frt. szoba fűtéssel; élelmezés a főtanítónál és mosás. Kötelessége: egy osztály vezetése és az ismétlők tanítása, úgy a kántori teendőkben segédkezni. Az állás szeptember 1-én töltendő be. Kérvények felszerelve az iskolaszékre czimzendők. Választás augusztus 7-én. Rozsás Geza, iskolaszéki jegyző. 1—2

A sopron-kövesdi róm. kath. népiskolához osztálytanító kerestetik. Fizetése: 300 frt. butorozott szoba fűtéssel. Köteles: az I. osztályt önállóan vezetni és a kántoriakban segédkezni. Kérvények tótiszt. Sülley Endre iskolaszéki elnök urhoz küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Sopron-Kövesd, 1898. július 4. Az iskolaszék. 2—3

A malomházi (Sopronm.) r. kath. osztálytanítói állásra ezennel pályázat nyitnak. Évi fizetés 350 frt havi előleges részletekben, egy butorozott szobából álló szép lakás fűtéssel, ágynemű nélkül. Megkívánatik, hogy a pályázó okleveles tanító vagy tanítónő legyen, ki 2 osztályban a magyar nyelv oktatását köteles elvállalni. Pályázatok a malomházi iskolaszékre czimezve küldendők f. évi augusztus hó 1-ig. Előnyben részesülnek a szláv nyelvet értők. 3—3

Kassai egyházmegye

Nádaskára (Kassa mellett) róm. kath. jellegű és magyar-tótannyelvű iskolába okleveles tanító vagy tanítónő kerestetik; családos tanító kívánatosabb. Kötelessége: a mindennapi, ismétlők oktatása és a hitan tanítása. Javadalma: államszegélyből 320 frt iskolafentartóktól 80 frt, nagy kert és két hold szántóföld, kényelmes új lakás gazdasági épülettel. Pályázati határidő augusztus 11. Felső Olecsváron. Kováts Tamás, plebános. 2—2

Pályázat a regölyi róm. kath. osztálytanítói állásra — magyar — július 30-ig. Javadalom: butorozott szoba, fűtés, tisztogatással és a tanévre 305 frt. Tanítójelöltek is pályázhatnak. Szeptember 1-én elfoglalandó. Iskolaszéki elnök. 2—2

Munkácsi gör. kath. egyházmegye.

Makarián (Bereg) 2-od tanítói állomásra f. év aug. 14-re pályázat hirdetik. Javadalmazás: hat hold föld, legelő, 15 szekér fa, tiz köböl tengeri, 150 frt, államszegély 81 frt, mely 100 frttal kiegészíthető. Az iskolaszék. 2—2

Nagyvárad egyházmegye.

A margitai róm. kath. plebániához tartozó, Szilágyvá: egyében fekvő Paczalusa fiókegyháznál ujonnan szervezett kántortanítói állásra pályázat nyitnak. Javadalom: a hitközségtől 250 frt, egyházmegyei segély 50 frt, szabad lakás, két és fél hold beltelek haszonélvezete, csekély stóla. Okleveles pályázók kérvényeiket f. évi augusztus hó 15-ig alulírott-hoz küldjék. Az állomás azonnal elfoglalandó. Margita (Biharm.) 1898. július 18-án. Sperk József, plebános. 2—2

Pécsi egyházmegye.

Tolna-Könyiban két róm. kath. tanítói állomásra pályázat nyitnak. Az egyik tanító fizetése: 400 forint, butorozott szoba, fűtés és tisztogatás. Kötelme: egyik tanteremben tanítani, esetleg megnyitandó gazdasági ismétlő iskolások tanítása. A másiké 200 frt. élelmezés, butorozott szoba, fűtés, tisztogatás. Kötelme: egyik tanteremben működni, a kántorság minden nemében segíteni, esetleg önállóan, még a szünidőben is, ha szükséges, működni, ismétlősöket tanítani. Tanév 9 hónap szept. 1-től. Tannyelv magyar. Okleveles tanítók az iskolaszék elnökségéhez czimezzék folyamodványukat aug. 10-ig Horváth János, néptanító. 2—2

I. Pályázat a nagykonda-pusztai tanítói állomásra. Javadalma: évi 300 frt, lakás (két szoba, konyha, padlás, pincze, istálló), 400⁰l kert, minden tanító (körülbelül 70) után 40 kr. tandíj, 12 köbméter hasábfá. 2—3 malomfuvar. Az okleveles folyamodványok aug. 25-ig a dombóvári plebánia-hivatalhoz (Tolnam.) küldendők. Az állomás október 1-ére elfoglalandó. Pályázhat okl. tanító, tanítónő vagy óvónő. 2—3

II. Pályázat a mászlony-pusztai tanítói állomásra. Javadalma: évi háromszáz frt, lakás (két szoba, konyha, padlás, istálló), 400⁰l kert, minden tanuló (körülbelül 70) után 40 kr. tandíj, 12 köbméter hasábfá. 2—3 malomfuvar, 1 marha és 2 drb sertéslegetetés. Az okleveles folyamodványok aug. 25-ig a dombóvári plebánia-hivatalhoz (Tolnam.) küldendők. Az állomás szept. 1-ére elfoglalandó. Pályázhat okl. tanító, tanítónő vagy óvónő. 2—3

A baranya-vörösmarthy róm. kath. iskolaszék aug. 14-ig tanítói állásra pályázatot hirdet. A tanítónak fizetése: 1. Egy szobából álló lakás a legszükségesebb butorokkal, 2. a tanítót megillető többi helyiségek fejében 50 frt, 3. kertilleték helyett 2 öl puha tűzifa 16 frt értékben, 3. készpénzben 350 frt. Kötelessége: egy tanteremben a három felsőbb osztályt vezetni, szükség esetén a kántori teendőket végezni. 2—2

Rozsnyói egyházmegye.

Abauj-Tornán, lemondás folytán, üresedésbe jött óvónői, községi, magyar nyelvű állomásra pályázat hirdetik. Fizetés: 300 frt, 50 frt értékű fűtés és világítás, 120 frt dajkatartási átalány és két szobából álló lakás. Pályázati határidő július 25-ig. Az állomás aug. 1-én elfoglalandó. Kérvények Mohler Károly pleb. óvoda-bizottsági elnökhöz küldendők. 2—2

Székesfehérvári egyházmegye.

Az ettyeki (Fejérm.) róm. kath. iskola, egyik tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése: 350 forint készpénz, 4 méter kemény tűzifa és butorozott szoba. Kántorságban jártasok előnyben részesülnek. Kérvények főt. Magdus István esp. plebános urhoz intézendők augusztus 6-áig. 2—2

A csákvári r. kath. osztálytanítói állásra 350 frt fizetéssel, egy butorozott szoba és fűtéssel augusztus 20-ig pályázat hirdetik. Kántori teendőkben segédkezni tartozik. A folyamodványok Rác Endre plebánosnak Csákvárra küldendők. 3—3

Kálozra tanévben havi 20 forint, élelmezés, lakás, fűtés, tisztogatásért segédtanítót elfogad Szigeti. 1—2

Az acaai (Fehérm.) róm. kath. iskolához egy segéd-tanítói állásra augusztus 15-ig pályázat nyitnak. Jövedelme: egy polgári évre 200 frt és teljes ellátás, ágyneműn kívül butorozott szoba, fűtéssel és takarítással. Teendői: egy osztályt vezetni és a kántorságban segédkezni. Pályázhatnak képezdészek is. Tannyelv: magyar-német. Kérvények nagys. Keifler János czimz. kanonok esperes-plebános urhoz Acsára küldendők. 2—2

A sárosdi plebániához tartozó Szolgaegyház fióközség róm. kath. népiskolájához önálló tanítói állásra pályázat hirdetik. Évi fizetés: 350 frt, lakásul 1 butorozott szoba fűtéssel. Némi mellékjövdelemre számíthat. Az állás szeptember hó 1-én elfoglalandó. Mindazon okleveles vagy képezdevégzett tanítók, kik ezen állást elnyerni óhajtják, felszerelt kérvényeiket az

iskolaszékhez czimezve f. év augusztus 15-ig alulírott-hoz küldeni sziveskedjék. Vavró József, plebános, iskolaszéki elnök. Sárosd (Fehérm.), 1898. július 15-én.

Kis-Láng puszta (Fehérm.) önálló tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom: 310 frt készpénz, 2 szobából álló lakás a szükséges mellékhelyiségekkel. Tehén, sertéstartás és egyéb járandóságokban mintegy 100 frt. Folyamodványok mélt. id. gróf Zichy János urhoz Nagy-Lángra (Fehérm.) czimzendők.

Sárosd község (Fehérm.) róm. kath. népiskolájánál a segédtanítói állomásra pályázat hirdettek. Évi fizetés: 305 frt készpénz, s lakásul egy butorozott szoba fűtéssel. Szép mellékjövödelemre számíthat. Kötelessége leendő egyesített I. és II. osztály, s a vasárnapi ismétlőiskola vezetésén kívül a kántori teendőkből segédkezés is. Mindazon okleveles vagy képezlevégzett s az orgonálásban is jártas tanító urak, kik ez állást elnyerni óhajtják, okmányokkal felszerelt kérvényeiket az iskolaszékhez czimezve július hó 31-ig alulírt-hoz küldeni sziveskedjenek. Závodszy István kántortanító, iskolaszéki jegyző.

A pázmándi (Fehérm.) róm. kath. iskolánál egy tanítói állomásra aug. 10-ig pályázat hirdettek. Fizetés: 360 frt készpénz és egy butorozott szoba. Kötelessége: a mindennapi iskolán kívül az ismétlő iskolában társaival felváltva tanítani, a kántorságban segédkezni, szükség esetén önállóan is működni. Kérvények az iskolaszékhez küldendők. Balogh Sándor, főtanító. 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Örüllásra (Vasm.) képesített róm. kath. tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetése egy polgári évre 300 frt havi részletekben, egy butorozott szoba és 2 öl tűzifa. Tanítási nyelv: német magyar. Kötelessége az I. és II. osztály és az ismétlősök tanítása. Kérvények főtisztelendő Strass Adolf Vas-Vörösvári plebános urhoz augusztus hó 15-ig küldendők. Az állás szeptember hó 1-én eltolgalandó. 1—3

Pályázat Tobaj község (Vasm.) róm. kath. felekezeti kántortanítói állására f. évi augusztus 16-ára. Tanítói évi fizetés: 1. Collectura megváltva 128 frt, 2. földhasznóbér 138 frt, 3. alapítványi kamat 16 frt félévi részletekben előleg, 4. a község pénztárából 69 frt, a nyulfalusi községtől 80 forint, negyedévi részletekben előleg, 5. hét öl fa házhoz szállítva á 7 frt = 49 frt. Kántori járandóság: 99 frt 50 kr., 1 $\frac{1}{2}$ öl fa = 10 frt 50 kr. és körülbelül 15 frt stolaris jövedelem. Az iskola fűtésre Tobaj szállít 1 $\frac{1}{2}$ öl fát, Nyulfalu 1-et. Tan nyelv: német-magyar. Kántori kötelezettség a templomban: vasár- és ünnepnapokon délutáni könyörgést tartani, nagybőjtben hetenkint háromszor szent rózsafűzért előimádkozni és községi ünnepeken szent miséknél orgonálni, végre a harangozást ellátni. Folyamodványok az iskolaszéki elnökséghez plebánia hivatalhoz Német-újvárra küldendők.

Vácsi egyházmegye.

Nógrádra helyettes magyar-tót kántort keresek augusztus hora, kap teljes ellátást, stolarjövödelemet. Krizsanóczy Ágost, kántortanító.

A verseghi (Pestm.) róm. kath. önálló tanítói állásra aug. 7-ig pályázat hirdettek. Évi fizetése: 300 frt, havi előfizetéssel kellő butorral tágas padlózott szoba, két öl tűzifa, 194 ölnyi házikerttel. Kötelessége: I—II. elemi osztályt és ismétlő iskolát tanítani. Az állomás egy próbaév fentartása mellett szeptember elején elfoglatandó. Kellő okmányokkal felszerelt kérvények Bramer János, esp. plebános, iskolaszéki elnökhöz Versegre (per Aszód) küldendők.

Bujákra (Nógrádm.) kath. tanítóságra pályázat aug. 10-ig. Javadalma: lakás, 400 frt. Kötelezettsége: ismétlőket is tanítani. Kántorságban segédkezni. Kositzky Lajos, plebános.

Veszprémi egyházmegye.

Kaposfüredre (Somogy.) okleveles tanító kerestetik. Fizetése: tíz hónapra 800 korona, butorozott szoba, tisztogatás és fűtés. Kötelmei: egyik tanteremben a köznapi, vasárnap pedig az ismétlőket tanítani

és a kántorságban segédkezni. Az állomást a tanév alatt egyhónapi felmondással hagyhatja el. Kérvények eredeti oklevéllel aug. 10-ig hozzám küldendők. Szabó József kántortanító.

Taranyba (Somogy.) róm. kath. tanító kerestetik. Fizetése: a hitközségtől 300 frt, államségély 100 frt, az ismétlő iskoláért 17 frt, lakás és 2 öl fa. A kérvények a plebániára küldendők.

Szulokba (Somogy.) róm. kath. magyar-német segédtanító kerestetik, ki a kántorságban jártas. Járandósága: évi 120 frt, ételmezés, butorozott szoba fűtéssel, takarítással. Ágynemű s mosás nincs. Mellékjövödelem van. Eredeti okmányok beküldése megkívántatik. Dévai N. János, főtanító.

Déghre (Veszprém.) okl. r. kath. tanító kerestetik. Fizetése: polgári évre 400 frt, butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: egy osztályt önállóan vezetni, a kántorságban s az ismétlő iskolában segédkezni. Folyamodványok aug. 6-ig Ballegh András plebánosnak Déghre küldendők. 1—2

A szepetneki (Zalam., posta helyben) róm. kath. népiskolai osztálytanítói állomásra augusztus 15-ig pályázat hirdettek. Fizetése: polgári évre havi előleges részletekben fizetve 360 frt, butorozott szoba fűtés, tisztogatással. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt tanteremben a mindennapi tanköteleseket s az ismétlő iskolások egy részét törvényszabta módon tanítani. Pályázók kérvényeiket kellően felszerelve alulírt iskolaszéki elnökhöz küldjék. Berkovits József, plebános.

A „Népnevelő” című lap 1898. június 19-én megjelent 25. számában hirdett somogy-kiliti m. tanítói állomás hirdetése augusztus 15-ig meghosszabbítatik, melyre okleveles tanítónők is pályázhatnak. S. Kiliti, 1898. július 17-én. Az iskolaszék.

Ajánlkozás.

A nagyváradi róm. kath. egyházmegyébe tanítónak ajánlok. Ajánlatok Tanítónak Bereg-Sárrét czimezve kéretnek.

Sertésvész ellen biztos gyógyszernek bizonyult az általam készített sertéspor,

betegség elején használva meglepő eredményt lehet vele elérni. — Sok gazda és uradalom elismerő nyilatkozatát bírom. — Használati utasítással együtt egy adag egy sertésnek 50 kr., 10 adag 4 frt 50., 25 adag 8 frt 75.

Egyedüli készítője **Szmik Gyula** gyógyszerész (Bacs-megye) **O-Becse.**

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak. A czég 24 évi fennállása óta

630 uj orgonát

épített, melyek közül 222 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.